

Nr 1241

Av herr **Werner m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 129, angående revidering av läroplan för grundskolan.

(Lika lydande med motion nr 979 i Första kammaren)

I Kungl. Maj:ts proposition nr 129 angående revidering av läroplan för grundskolan föreslås att ämnet *hemkunskap* skall omfatta totalt endast fem veckotimmar, varav en halv skall användas till undervisning i barnkunskap.

Också i 1962 års läroplan fick ämnet hemkunskap finna sig i en betänklig begränsning. Det nu aktuella förslaget innebär en fortsatt styvmoderlig behandling. Detta är en synnerligen bekymmersam utveckling då ämnet rymmer ett omfattande och mycket väsentligt kunskapsstoff. Utan tvivel bottenar många av de svåraste problemen i samhället i en bristande kunskap hos enskilda människor på det område som gäller hemmet, familjen och barnen.

Hemkunskapen ingår i den s. k. estetiskt-praktiska ämnesgrupp för vilken som gäller bostaden, dess utrustning och vård, samt samlevnadsfrågor. Den undervisning i barnkunskap, som föreslås bedrivs i anslutning till hemkunskapen, skall syfta till att »till eleverna förmedla kännedom om barns utveckling och vård, insikt om deras ansvar som framtida familjeförsörjare och förståelse för värdet av ett utvecklingsfrämjande samspel mellan den vuxne och barnet». (SÖ:s pedagogiska arbetsgrupp — SPA — 10.)

Hemkunskapen ingår i den s.k. estetiskt-praktiska ämnesgrupp för vilken 1962 års riksdag hemställde om vidgat utrymme i kommande läroplan. Denna hemställan beträffande ämnesgruppen har visserligen infriats, men avvägningen av de olika ämnesområdena inom gruppen är påfallande säregen. Teckning har tilldelats totalt 11 veckotimmar, musik totalt 12, slöjd totalt 16 veckotimmar, medan den — som nämnts — vittomfattande hemkunskapen avses skola klara sig med fem veckotimmar. Den här genomförda planeringen vittnar om en tendens att underskatta uppgiften att i enlighet med grundskolans målsättning utveckla eleverna till harmoniska, dugliga och ansvars-kännande samhällsmedlemmar. I den gällande läroplanen understrykes också med all önskvärd tydlighet vikten av att rent psykologiskt förbereda eleverna för familjebildning. Mot bakgrunden av detta spårar man en viss ambivalens i den föreslagna läroplanen med tanke på den knapphändiga tilldelningen av utrymme för hemkunskap och det därtill knutna ämnet barnkunskap. Det finns skäl att ifrågasätta huruvida man för att bli en välanpassad och därmed god samhällsmedborgare tarvar nära tre gånger så mycket undervisning i musik resp. teckning som i hemkunskap?

Endast det förhållandet att den barnkunskapsundervisning, som skall ske inom ramen för hemkunskap, föreslås få en så knapphändig omfattning, att den skall kunna genomföras med totalt en halv veckotimme till förfogande, måste anses vara ett tillräckligt skäl till kritik. Det gäller ju inte här huvudsakligen hur man t. ex. byter blöjor på barn och klarar av andra liknande »hantverksmässiga» problem, utan i stor utsträckning hur barn utvecklas, såväl fysiskt som intellektuellt, hur barn reagerar, hur man lär sig förstå barn och hur man lämpligen själv bör göra sig förstådd av barnen. Även många andra väsentliga barnpsykologiska inslag avses bli aktuella i barnkunskapen. Att all denna utbildning skall kunna förmedlas på så kort tid som den föreslagna förefaller otroligt. Denna uppfattning stöds av många remissinstanser, däribland Seminariet för huslig utbildning i Uppsala, som uttalar: »I skolöverstyrelsens förslag till huvudmoment begränsas undervisningen om barnets utveckling och vård att omfatta åldrarna från födelsen till sju år. Kollegiet anser det väsentligt att kontinuiteten i utvecklingen från barn till ungdom betonas. Utvecklingspsykologiska och sociologiska synpunkter på *hela uppväxtiden* bör enligt kollegiets åsikter ingå som huvudmoment, som en konsekvens av vad ovan citerats angående målsättningen.

Intresset för ämnet hemkunskap bland ungdom har bevisligen varit stort, inte minst vad gäller de psykologiska experimenten.

Det är ytterst beklagligt att *barnkunskapen fått så litet utrymme* på timplanen. Det av skolöverstyrelsen föreslagna timantalet finner kollegiet vara synnerligen otillräckligt. Kollegiet vill med skärpa framhålla vikten av att tidsutrymmet för barnkunskap utökas *att omfatta en veckotimme.*»

Med tanke på det aktuella, allvarliga samhällsproblem, som kommer till uttryck i tilltagande missanpassning bland ungdom, tonårsfödslar, ökande skilsmässofrekvens, barnmisshandel, m. m. kan vår skola inte länge till avstå ifrån att ge en samlad, omfattande och konstruktiv undervisning i de samlevnadsfrågor som nu får helt otillräcklig plats på schemat. En omfördelning inom den estetisk-praktiska ämnesgruppen till hem- och barnkunskapens favör är därför starkt motiverad.

Med stöd av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen i samband med behandlingen av proposition nr 129 måtte besluta att ämnet hemkunskap i grundskolan skall omfatta totalt sju veckotimmar, varav en skall anslås till undervisning i barnkunskap.

Stockholm den 29 oktober 1968

Mårten Werner (h)

Ingrid Sundberg (h)

Nils Carlshamre (h)

Gunnar Oskarson (h)